

Ακτίνες-Χ, Ηλεκτρονική Δομή και Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Δημοσθένης Σωκαράς

SLAC National Accelerator Laboratory

Εισαγωγή – Βιογραφικά στοιχεία

SLAC

SLAC
NATIONAL ACCELERATOR LABORATORY

ΣΕΜΦΕ

Κατεύθυνση Φυσικού Εφαρμογών

Διπλωματική: *Φασματοσκοπία Ακτίνων-Χ*

2000

2005

2010

....

Εισαγωγή – Βιογραφικά στοιχεία

SLAC

SLAC
NATIONAL ACCELERATOR LABORATORY

Δημόκριτος + ΣΕΜΦΕ

Διδακτορικό

Διατριβή: Φασματοσκοπία Ακτίνων-Χ με ιοντικές
δέσμες και ακτινοβολία συγχροτρονίου

2000

2005

2010

....

Εισαγωγή – Βιογραφικά στοιχεία

SLAC

SLAC
NATIONAL ACCELERATOR LABORATORY

SLAC/Stanford University

Μεταδιδακτορική έρευνα (2010-2013)

Ερευνητική Βαθμίδα (2013- ...)

*Ανάπτυξη και Εφαρμογή Φασματοσκοπίας Ακίντων-Χ
για την έρευνα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας*

2000

2005

2010

....

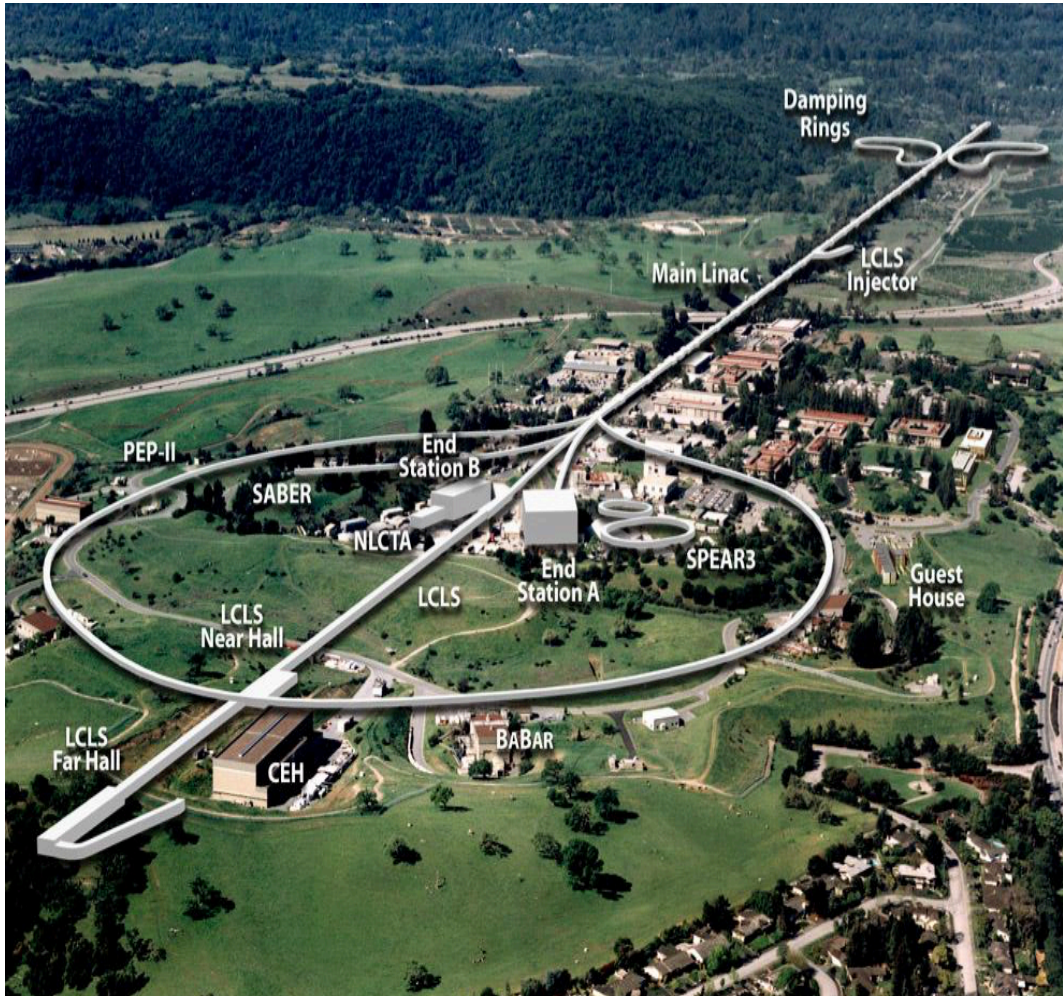

SLAC National Accelerator Laboratory

Synchrotron Radiation και X-ray Free Electron Laser

SLAC

Ιδρύθηκε το **1962** και λειτουργεί από το **Stanford University** για το Department of Energy (**DOE**)

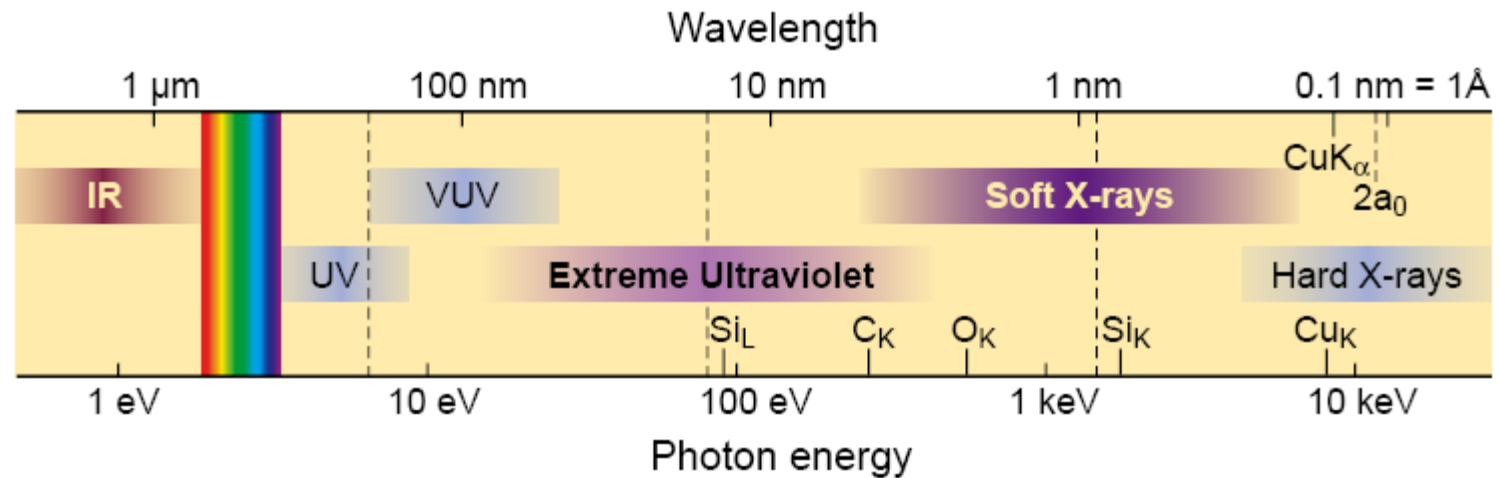
Εργαστήριο Επιταχυντών μεγάλης κλίμακας

- Φυσική Υψηλών Ενέργειών
- **Ακτίνες-X**
  - **Synchrotron Radiation**
  - **Free Electron Laser**

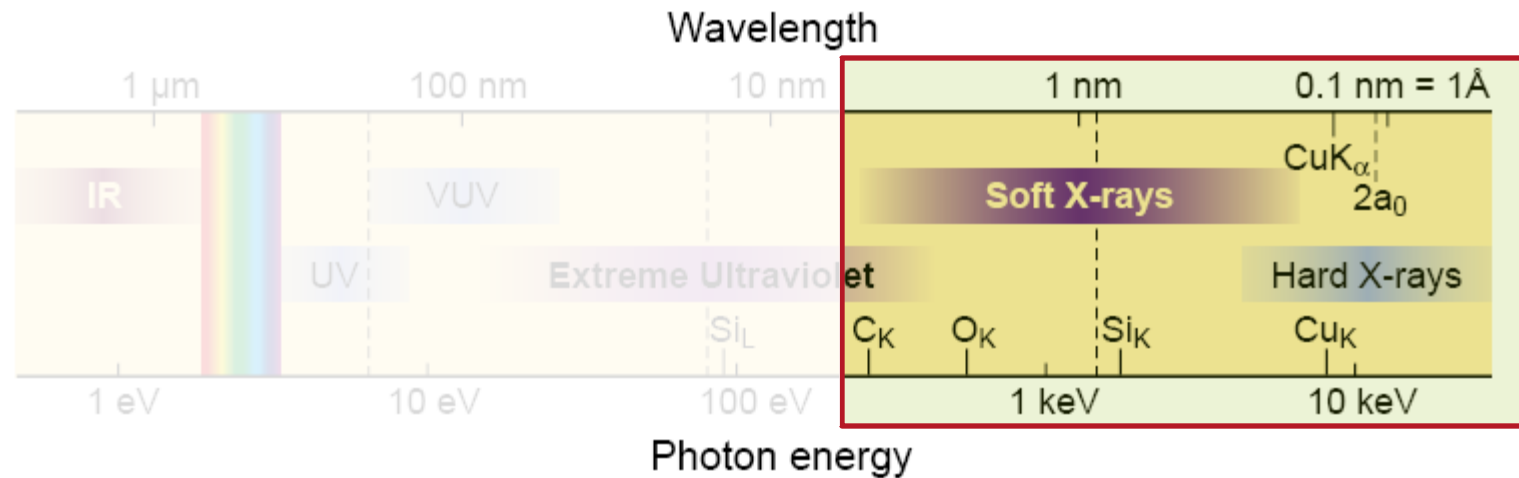
275 Πανεπιστήμια και **55 Εταιρείες** από όλο τον κόσμο χρησιμοποιούν τις εργαστηριακές εγκαταστάσεις.

Ηλεκτρομαγνητικό Φάσμα: Ακτίνες-X

SLAC

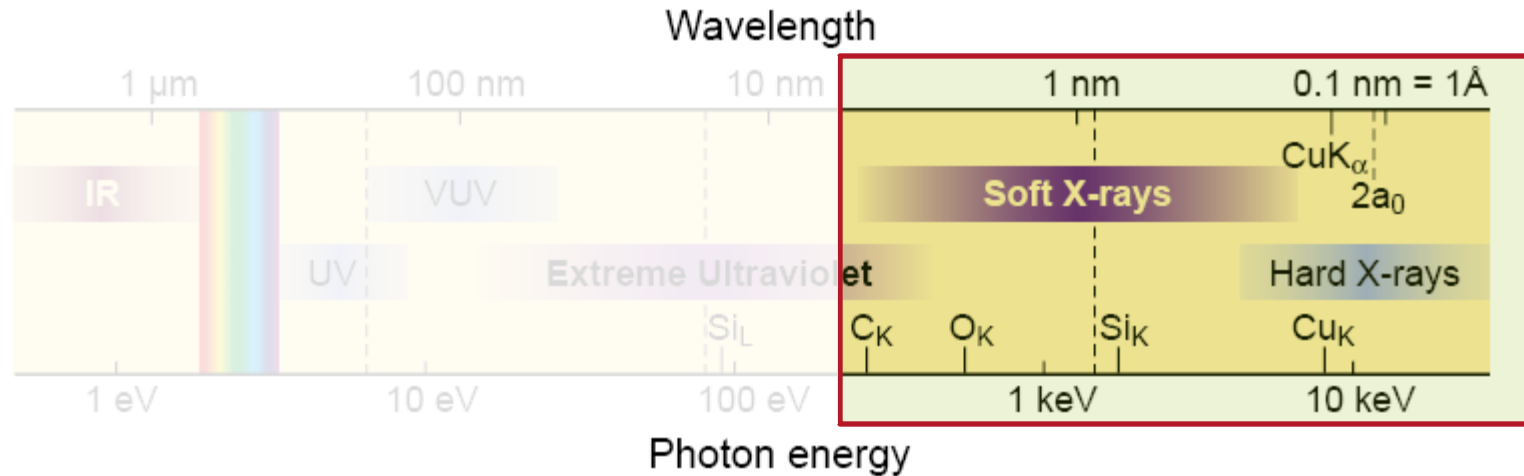
Ηλεκτρομαγνητικό Φάσμα: Ακτίνες-X

Ενέργεια $\rightarrow 0.1\text{-}100\text{keV}$

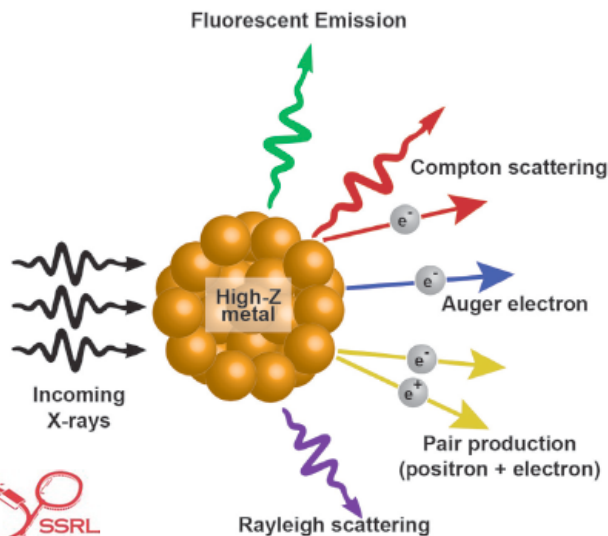
Μήκος Κύματος $\rightarrow 0.1 - 10 \text{ \AA}$

Ηλεκτρομαγνητικό Φάσμα: Ακτίνες-X

Ενέργεια → 0.1-100keV

Μήκος Κύματος → 0.1 - 10 Å

$$H = H_0 - \frac{e}{mc} \mathbf{p} \cdot \mathbf{A}(\mathbf{r}) + \frac{1}{2m} \left(\frac{e}{c} \right)^2 \mathbf{A}(\mathbf{r}) \cdot \mathbf{A}(\mathbf{r})$$

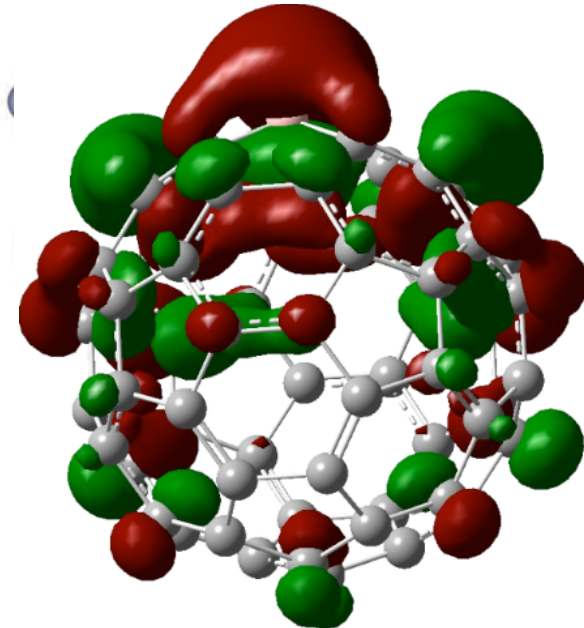
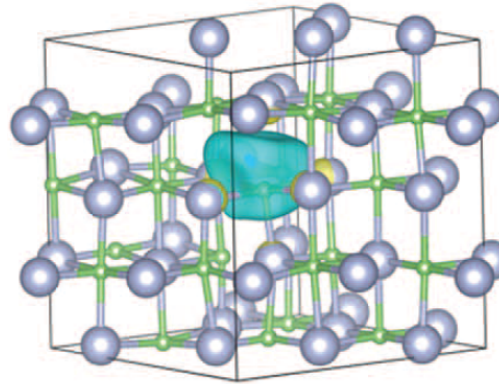
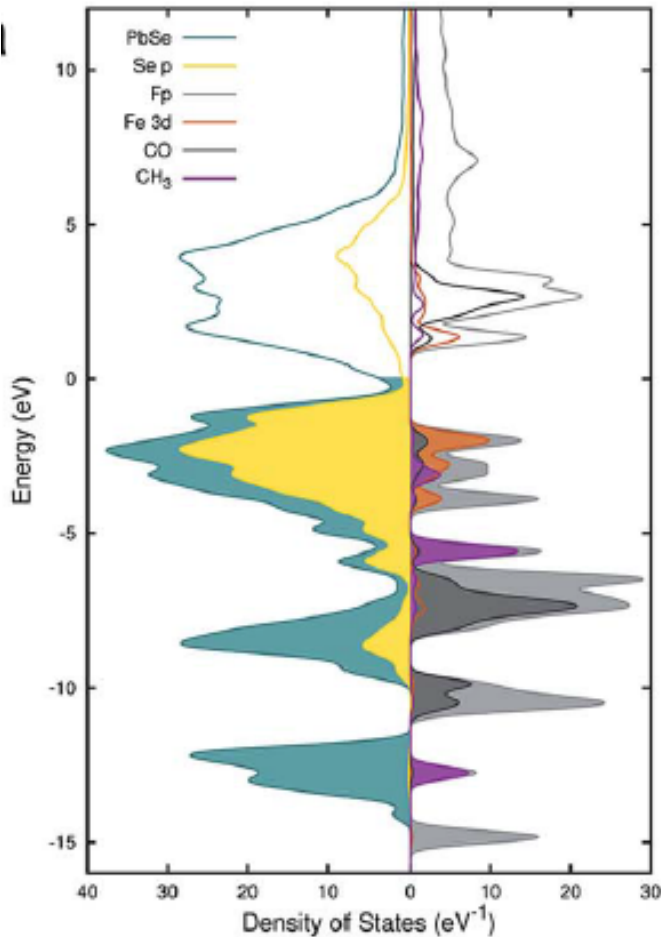
απορρόφηση/
εκπομπή

σκέδαση

Φασματοσκοπία Ακτίνων-X

Χαρακτηρισμός ηλεκτρονικής δομής υλικών

SLAC

Χαρτογράφηση ηλεκτρονικών σταθμών

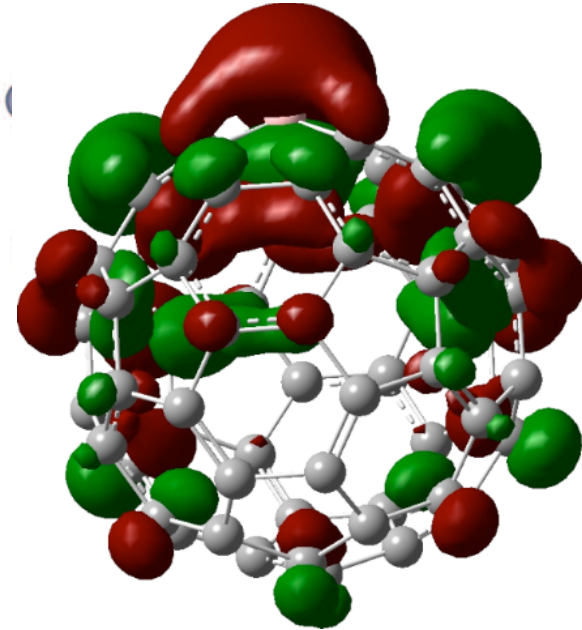
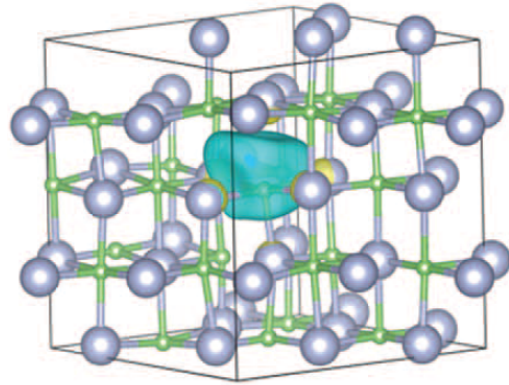
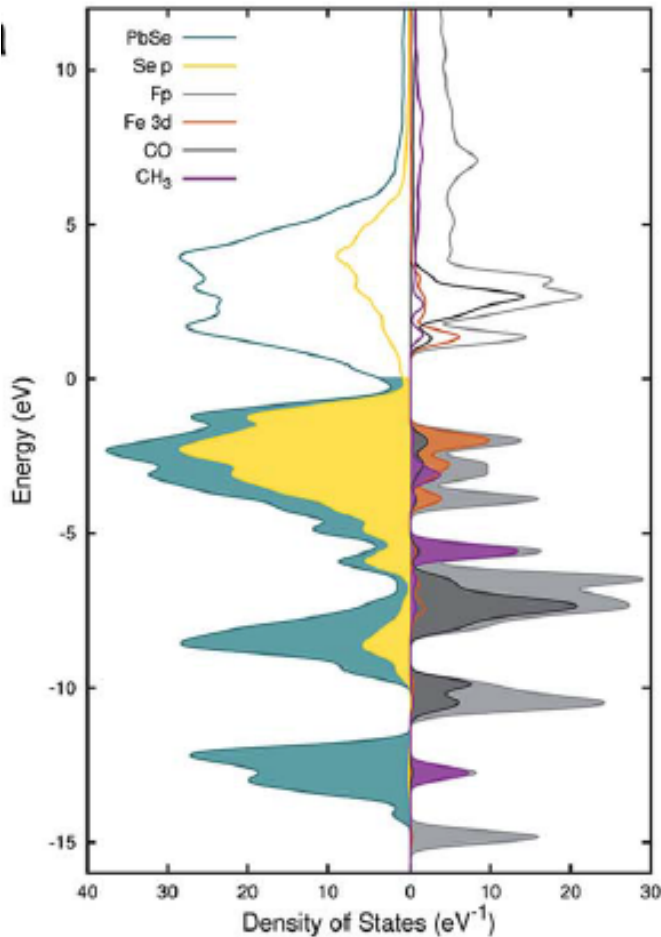
- Κατειλημμένων
- Μη κατειλημμένων

Φασματοσκοπία Ακτίνων-X

Χαρακτηρισμός ηλεκτρονικής δομής υλικών

SLAC

Χαρτογράφηση ηλεκτρονικών σταθμών

- Κατειλημμένων
- Μη κατειλημμένων

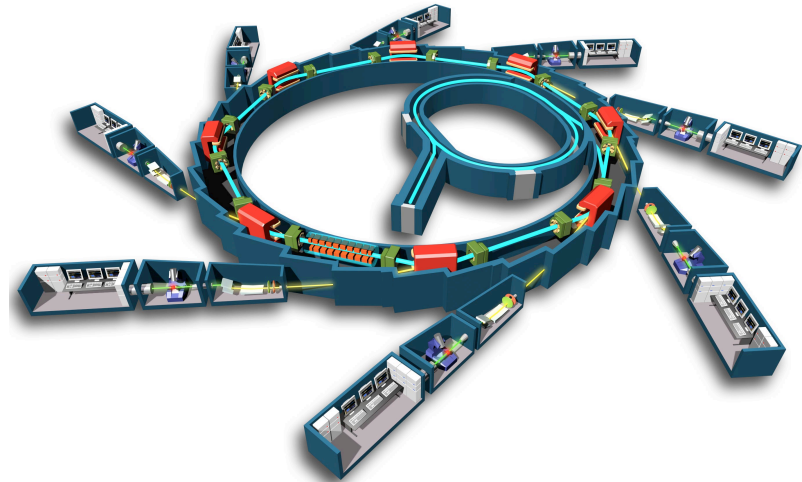
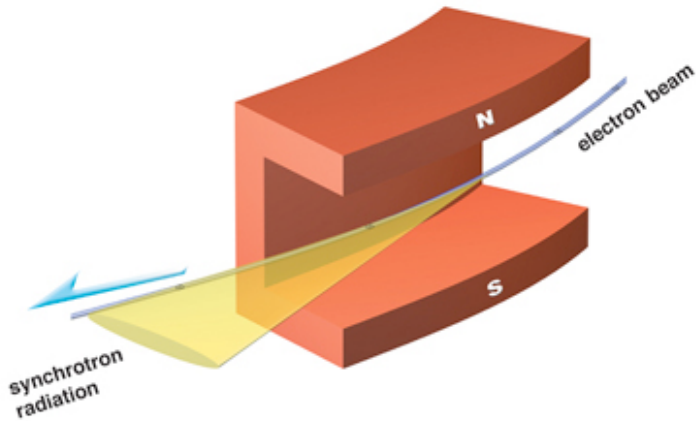
Πλεονεκτήματα Ακτίνων-X

- Υπερταχύς ηλεκτρονικές μεταβάσεις (attoseconds)
- Διέγερση εσωτερικών ηλεκτρονίων (διάκριση Z)
- Ασθενής αλληλεπίδραση ακτίνων χ - ύλης

Παραγωγή Ακτίνων-Χ εξαιρετικής φωτεινότητας Επιταχυντές e^- υψηλής ενέργειας + Μαγνητικά Πεδία

SLAC

Ακτινοβολία Συγχροτρονίου

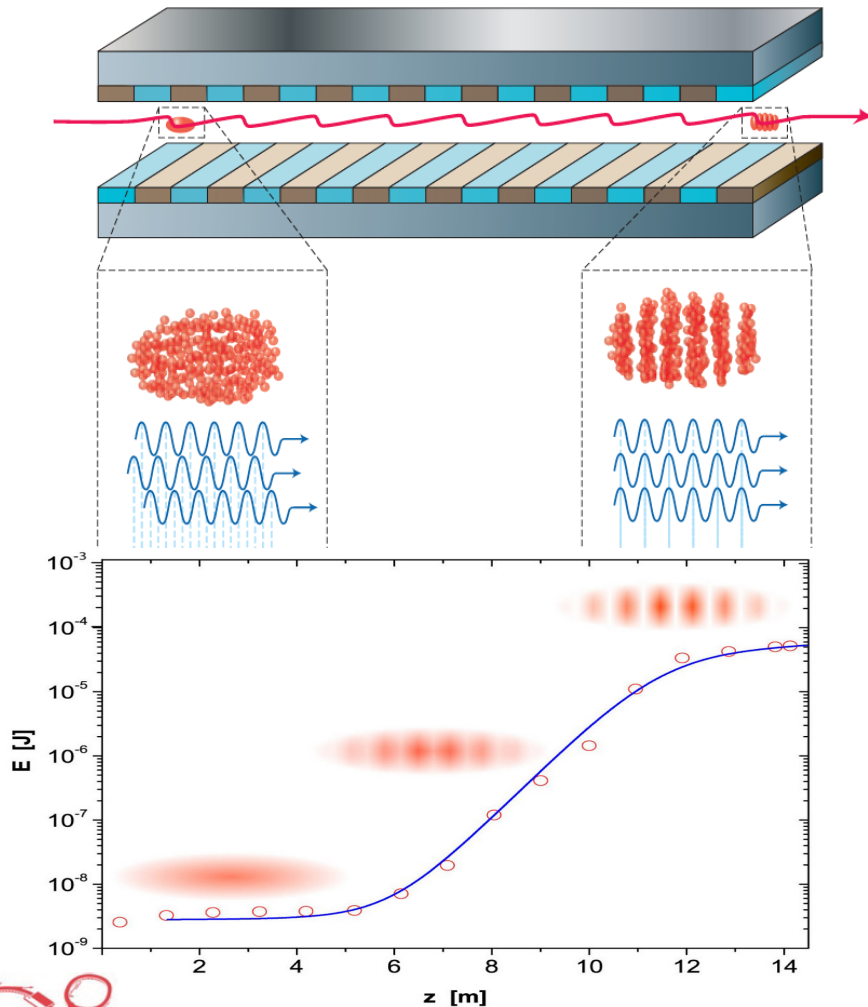

- Δεκάδες εργαστήρια σε όλο το κόσμο
- Κυκλικοί επιταχυντές
- Ταυτόχρονη λειτουργία δεκάδων πειραμάτων
- Υψηλή «συνεχής» ροή μονοχρωματικών φωτονίων

Παραγωγή Ακτίνων-Χ εξαιρετικής φωτεινότητας Επιταχυντές e^- υψηλής ενέργειας + Μαγνητικά Πεδία

SLAC

Laser Ακτίνων-Χ ελευθέρων ηλεκτρονίων

Courtesy of K-J. Kim

Gain_Saturation_FEL_graph.ai

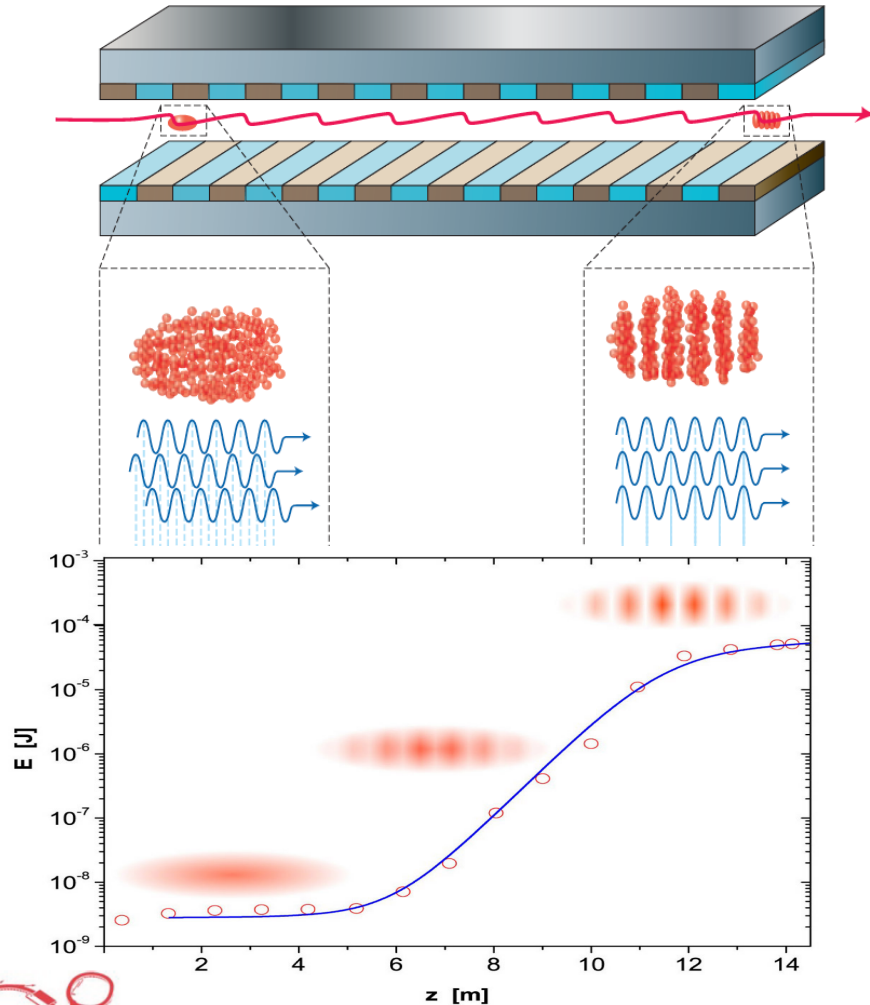

Παραγωγή Ακτίνων-Χ εξαιρετικής φωτεινότητας Επιταχυντές e^- υψηλής ενέργειας + Μαγνητικά Πεδία

SLAC

Laser Ακτίνων-Χ ελευθέρων ηλεκτρονίων

Courtesy of K-J. Kim

Gain_Saturation_FEL_graph.ai

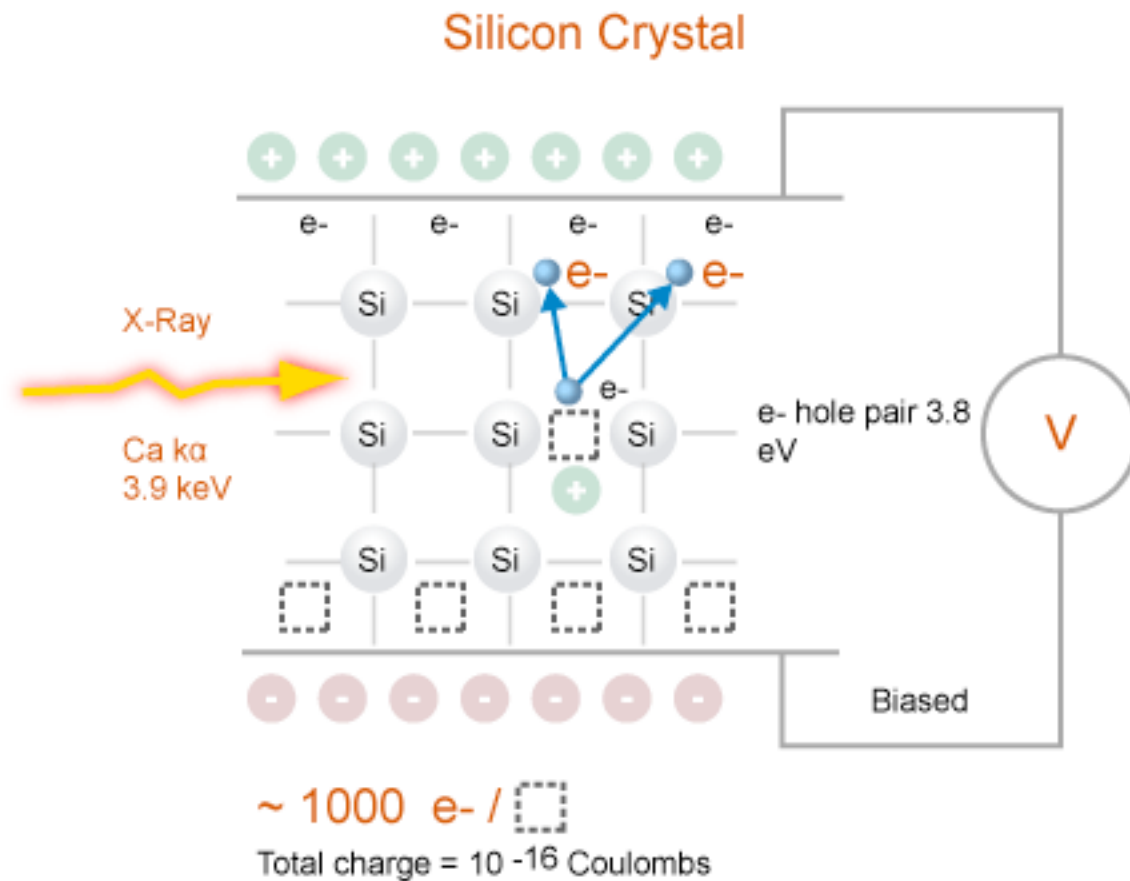
- 0.2-12 keV
- 120 Hz
- 5-100 fs
- 5 mJ

LCLS - SLAC

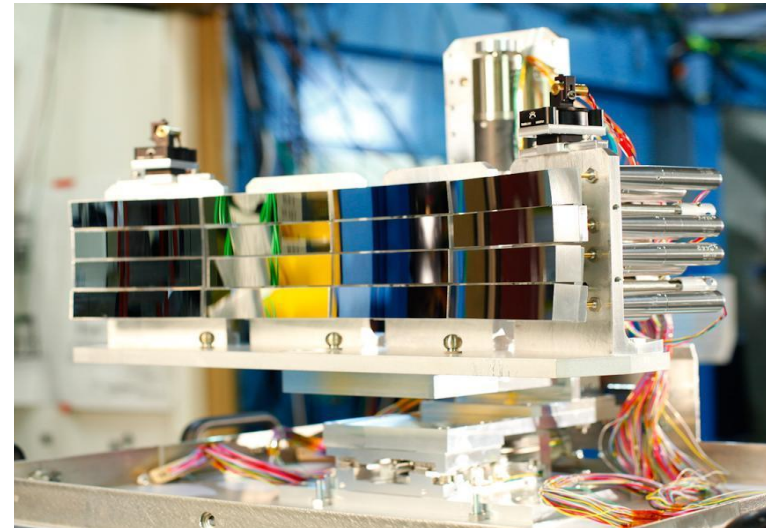
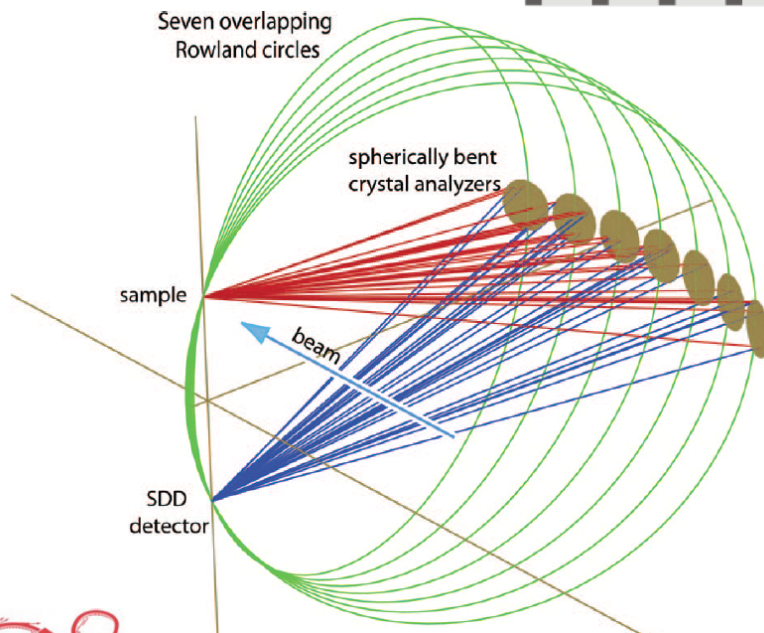
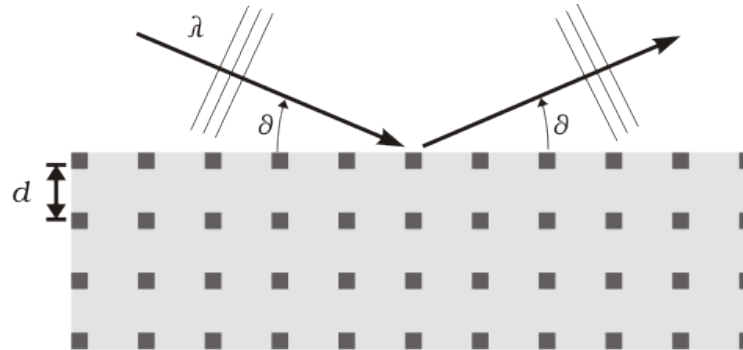
Αποδοτική Ανίχνευση Ακτίνων-Χ με υψηλή ενεργειακή διακριτική ικανότητα

Εναπόθεση ενέργειας σε ημιαγωγούς

Αποδοτική Ανίχνευση Ακτίνων-Χ με υψηλή ενεργειακή διακριτική ικανότητα

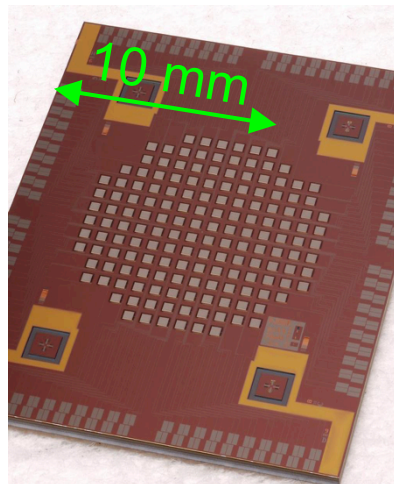
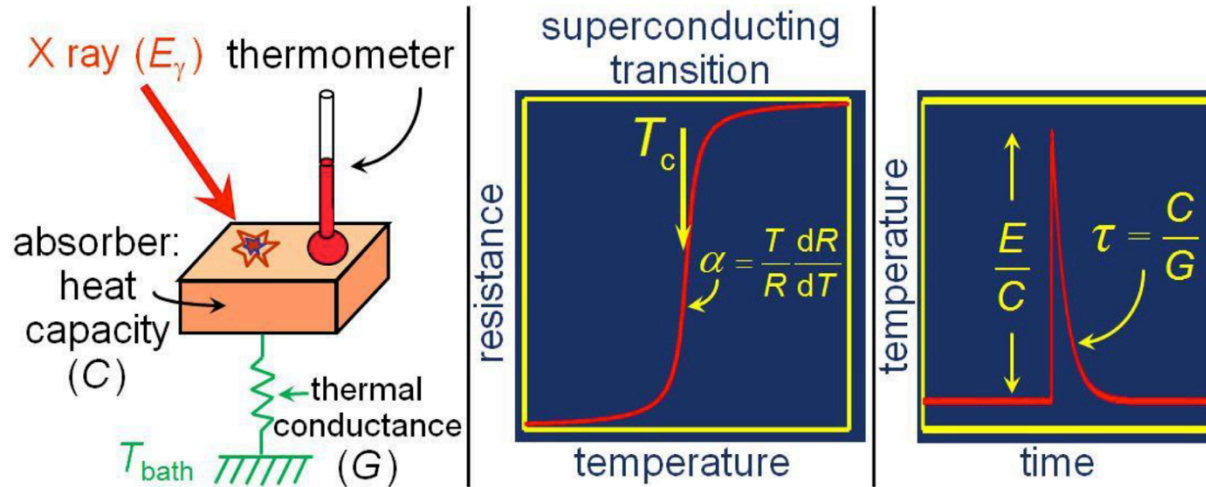
Πέριθλαση ακτίνων-χ σε οπτικά στοιχεία

Αποδοτική Ανίχνευση Ακτίνων-Χ με υψηλή ενεργειακή διακριτική ικανότητα

SLAC

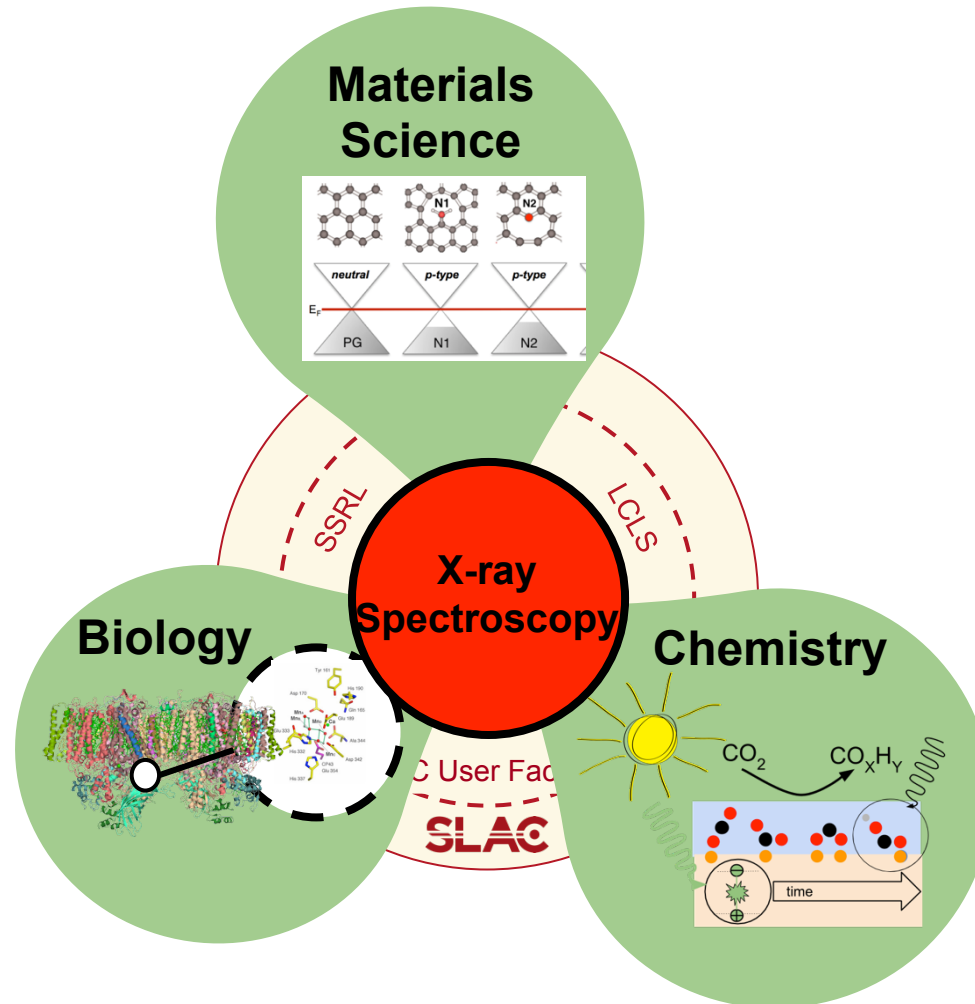
Υπερευαίσθητα υπεραγώγιμα Θερμόμετρα

Φασματοσκοπία Ακτίνων-Χ

Διαεπιστημονικά Ερευνητικά Προγράμματα

SLAC

Φασματοσκοπία Ακτίνων-Χ

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Τεχνητή φωτοσύνθεση και αποθήκευση ηλιακής ενέργειας σε μορφή χημικών (**ηλιακά καύσιμα**)

- Διάσπαση H_2O (Υδρογόνο, οξυγόνο)
- Αναγωγή CO_2 (Μεθανόλη, Μεθάνιο, Αιθυλένιο, κ.α.)

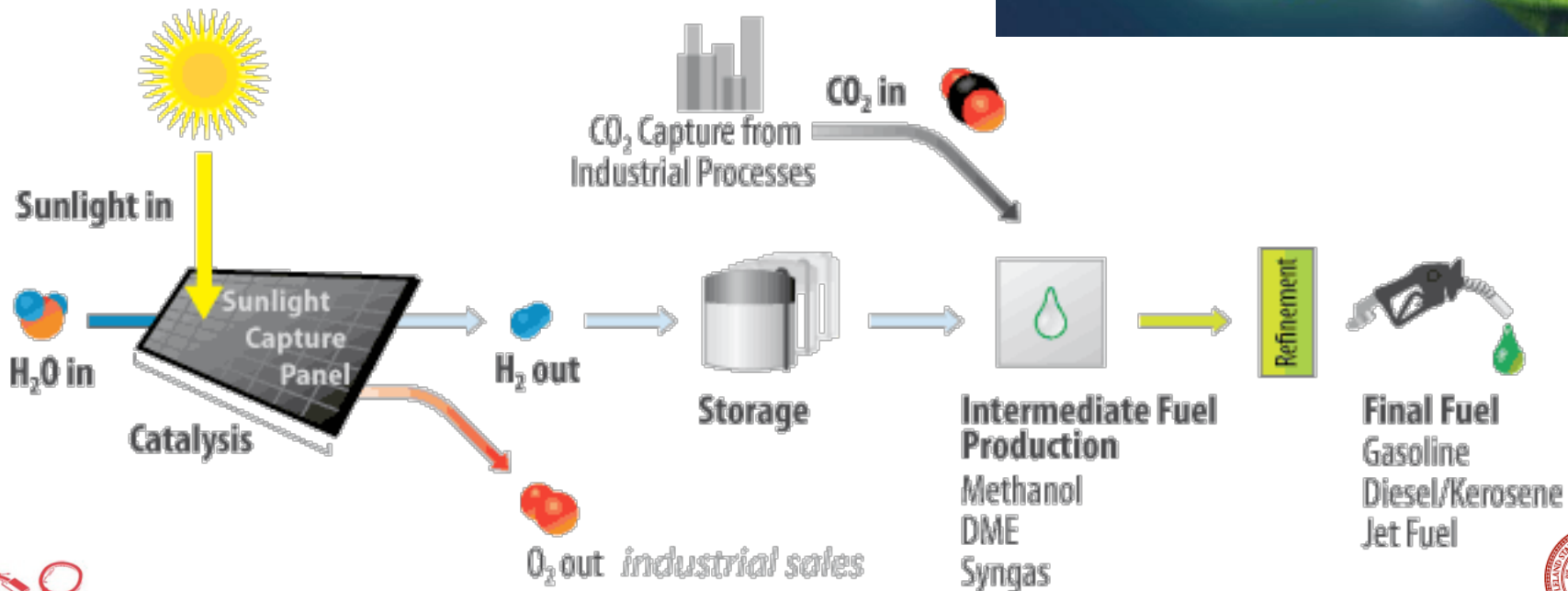

Φασματοσκοπία Ακτίνων-Χ

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Τεχνητή φωτοσύνθεση και αποθήκευση ηλιακής ενέργειας σε μορφή χημικών (**ηλιακά καύσιμα**)

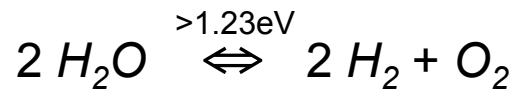
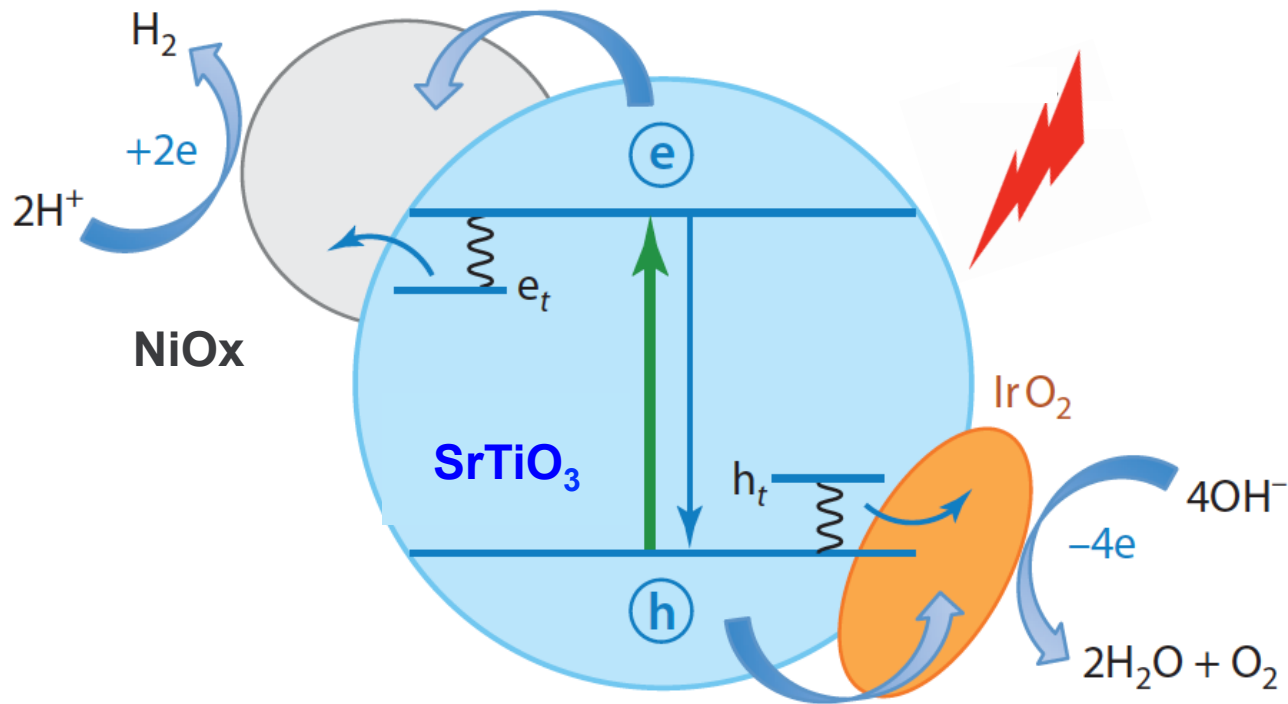
- Διάσπαση H_2O (Υδρογόνο, οξυγόνο)
- Αναγωγή CO_2 (Μεθανόλη, Μεθάνιο, Αιθυλένιο, κ.α.)

Φασματοσκοπία Ακτίνων-X

Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

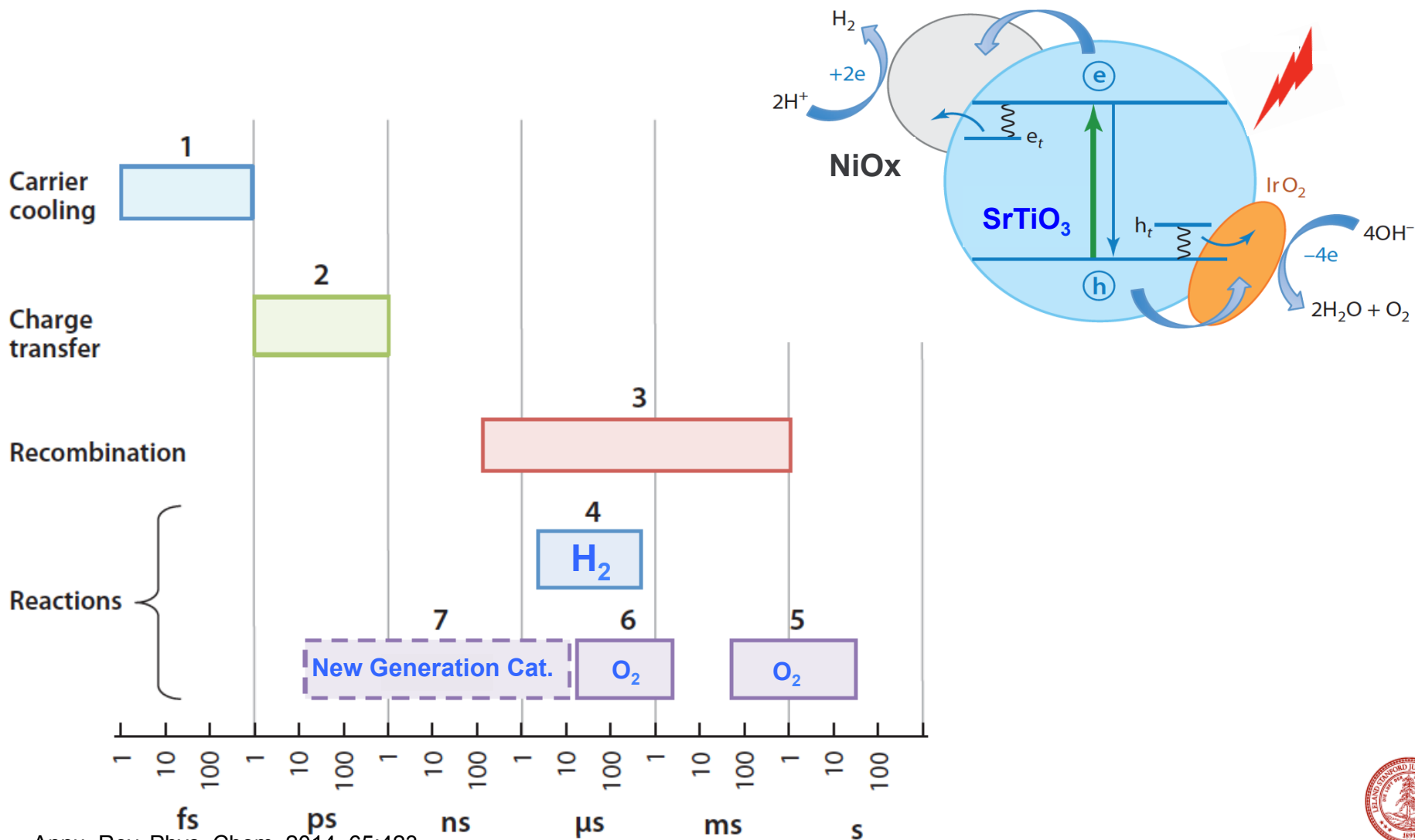
SLAC

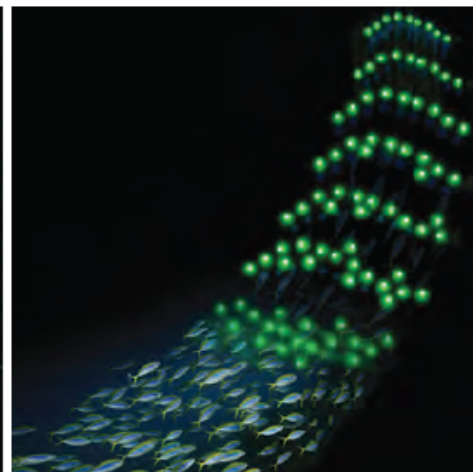
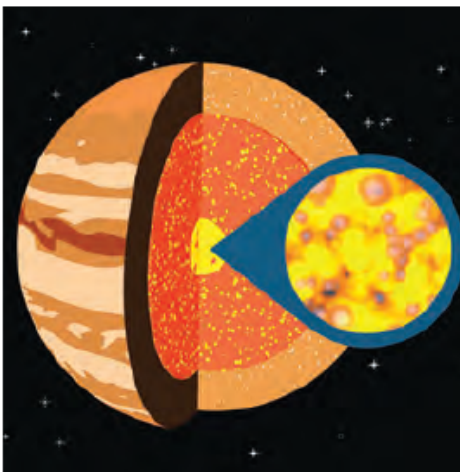
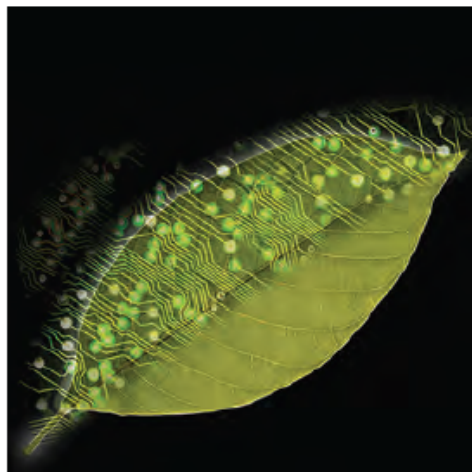

Φασματοσκοπία Ακτίνων-Χ

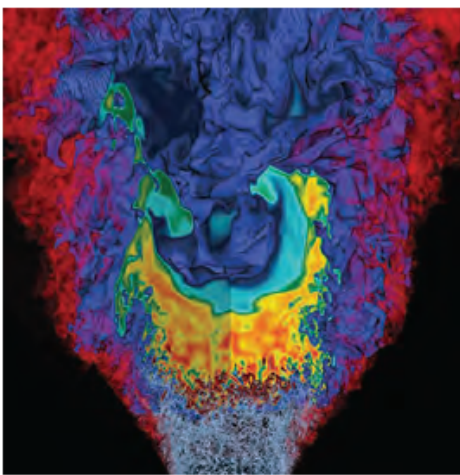
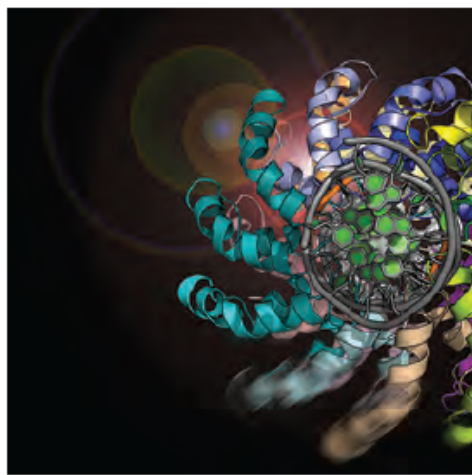
Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

SLAC

Μετά την ΣΕΜΦΕ, τι ;

Ευχαριστώ!

